

KASIDA: Taimakon Kasar Amirka a Harkokin Zaman Lafiya da Tsaro da Yakar Tsauraran Ra'ayoyi a Afrika

Daga Ofishin Sakataren Watsa Labarun Fadar Shugaban Kasar Amirka /
Ranar 27 ga watan Yulin 2015

Kasar Amirka ta dukufa ga hada hannu da kawayenta na nahiyan Afrika, domin magance duk wata kalubale, ta hanyar zaman lafiya da harkokin tsaro, a nahiyan da kuma duniya baki daya. Yayinda take fadada dangantakarta, da sauran gwamnatocin Afrika, wajen magance karuwar ta'addanci, a daukacin nahiyan, da kuma kare jama'ar Afrika, mun dukufa, matuка, ga taimaka wa gwamnatoci da al'ummar Afrika, wajen magance tsauraran ra'ayoyi.

Hada hannun Kokarin Yakar Ta'addanci da Tsauraran Ra'ayoyi A Afrika

Mun dukufa, matuка, wajen hada hannu da kasashen Afrika, wajen kara karfin magance duk wata barazanar fungiyar 'yan ta'addar dake tasowa, da kare abkuwar yin amfani da ita, wajen baiwa sojan bante, aiki yi, da wurin boyewa, ko samun kudade da kayayyakin aiki. Ta hannun kasafin kudaden Asusun Hadin Gwiwar Yakar Ta'addanci, na shekarar 2015 zuwa 2016, (CTPF), kasar Amirka ta kudurta yin aiki da Majalisar Kasa, domin wadata dolar Amirka miliyan 465, ga sabunta ayyukan horarwa, da kayayyakin aiki, da ingantawa da kuma taimaka wa kawayenta, dake nahiyan Afrika. Wadannan kudaden za su taimaka ga Shirin Yakar Ta'addanci, da Harkokin Tsaro da Yakar Tsauraran Ra'ayoyi, (CVE), a daukacin nahiyan Afrika.

Kazalika, a kasafin kudaden shekarar ta 2015, mun kudurta wadata, akalla, dolar Amirka miliyan 40, ga taimaka wa duk wani abinda ya shafi yakar tsauraran ra'ayoyi, a yankin Afrika ta Gabas. Wadannan kudaden za su yi daidai da Shirin Aiwater da Ayyukan Shirin na CVE a Fadar Gwamnatin Amirka, da kuma shirin na CVE, a yankin.

Za mu ci gaba da gudanar da ayyuka, a fannoni, da dama, da aiwatar da tsare-tsaren da za su taimaka tantaunawa, da amincewa da kuma karfafa dangantakar dake tsakanin jami'an tsaro, da masu aiwatar da bin dokoki, da suaran jami'an gwamnati, da shugabannin al'umma da fungiyoyi; da karfafa karfin rukunin fungiyoyin al'umma, na kasancewa cikin shiri, musamman, a tsakanin matasa, da shugabannin addinai da mata da wadanda ta'addanci ya rutsa da su, da

dabarun da suka ajiye makamai, da ma inganta nuna damuwar al'umma da shugabanninsu, dangane da kyautata da'a da dakushe tsauraran ra'ayoyin dake tayar da hankali.

A lokacin Babban Taron Shirin na CVE, a Fadar Gwamnatin Amirka, a watatan Fabrairun 2015, masu halartar taron, daga kasashe fiye da 65, kazalika da kungiyoyin al'umma, da kamfanoni, sun fayyace kudurin Wannan Shirin, na tsayar da gaskiyar gudanar da aiki, domin shawo kan masu tallafa wa aiwatar da ta'addancin, da kuma karfafa zukatan al'umma da kungiyoyi. Domin ci gabon wannan muhimmin aikin, kasar Kenya ta kira wani babban taron da zai jadadda tunanin shirin na CVE, a watan Yunin da ya wuce. Za mu ci gaba da nuna kudurinmu, na yakar ta'addanci da tsauraran ra'ayoyi, ta hanyar tsare-tsaren dake gudana. Alal misali:

Shirin Hadin Gwiwar Yaƙar Ta'addanci a Yankin Sahara, (TSCTP), da Hadin Gwiwar Yaƙar Ta'addanci a Afrika ta Gabas, (PREACT), da neman hada gwiwar yaƙar duk wani ta'addanci, a daukacin sassa, ciki har da na soja, da jami'an tsaro, da kuma cibiyoyin gwamnati.

A kasashen Nijeriya da Nijar da kuma Chad, kasar ta Amirka, na fasfada bayar da taimakon gudanar da tsare-tsaren kwantar da hankula, da kuma kare lafiyar farar hula, a yankunan da 'yan kungiyar boko haram ke kai hare-hare. Wannan koƙarin, musamman aikin karfafa hadin kan al'umma, ta hanyar gudanar da tantaunawar zaman lafiya, da wasanni da kuma ilmantar da matasa.

A halin yanzu, Kasar Amirka na hada hannu, da al'ummar nahiyan Afrika, wajen wadata masaniya game da sana'o'i, da kere-kere fasaha da kuma dabaran rayuwa, da ma horo kan ayyukan dake mayar da hankalin tallafa wa matasa, da kuma shawo kan kawo tsauraran ra'ayoyi. Alal misali:

A Kasar Somalia, ta hannun Tunanin Hukumar USAID Kan Daidaita Zaman Lafiya, (TIS), da Harkokin Dabaran Kowo Agaji, (SRA), muna kuma tallafa wa harkokin inganta tantaunawa, da amincewa da junna, da kuma inganta hadin kai, tsakanin jami'an gwamnati da na al'umma, da kungiyoyi, bisa ga kyautata 'yancin dan adam da nuna gaskiyar kashe kudaden jama'a.

A arewacin kasar Mali, kasar ta Amirka, na tallafa wa duk wani koƙarin dakushe tashin hankali, da inganta sasanta junna, da dakushe yunkurin masu kawo tsauraran ra'ayoyi.

A kasar Kenya, mun dukufa kan inganta halayyar matasa, ta kauce wa nuna tsaurin ido, da tsare-tsare, irin na “Matasa na Iyawa!,” inda matasan ke rungumar harkokin shugabancin gudanar da shirye-shiryen da za su bayar da dama gare su, da kuma al’ummarsu.

Gina Rundunar Tabbatar da Zaman Lafiya da Ceto Rayuka Ta Hanyar Kai Agaji

Domin ganin an kara karfin Rundunar Tabbatar da Zaman Lafiya ta Majalisar Dinkin Duniya, a Afrika da ma wajenta, Shugaba Obama zai kira babban taron da ya shafi Babban Zaman Majalisar Dinkin Duniya, kasashen dake halarta, za su taka rawar gani, da mayar da hankali ga cimma kudurorinsu, a harkar ta tabbatar da zaman lafiya, da tsara wadansu shirye-shiryen, nan gaba.

A Babban Taron Shugabannin Amirka da Afrika, na 2014, shugaban ya bayyana wani gagarumin sabon tunani, da Shirin Hadin Kai Agajin Tabbatar da Zaman Lafiyar Afrika, (APRRP), da karfafa karfin rundunonin sojojin Afrika, na kai daukin tabbatar da zaman lafiyar, ga duk wani tashin hankali, da ma duk wata hanyar dake rike wa ceton rayuka wuya. Shirin na APRRP, da farko, zai gina karfin hadin gwiwar kasashe shida, na: Habasha, da Ghana, da Rwanda, da Senegal, da Tanzania, da kuma Uganda.

Tuni, Kasar Amirka ta kammala tunanin kai ziyara ga daukacin kawayen dake cikin shirin na APRRP, da kai tawagar tantance dabarun kasashen kawayen, da bayyana wani taimakon somin-tabi, ga Kasar Habasha, don taimaka wa ci gabon kokarinta na zirga-zirgar jiragen sama.

Shirin na APRRP zai taimaka wa tsare-tsare irin su Tunanin Gudanar da Zaman Lafiya, na Duniya, da Shirin Gudanar da Bayar da Horo da Taimako, a Afrika, da ma Shirin Taimaka wa Rundunar ‘Yan Sanda ta Zaman Lafiya a Duniya. ta hannun wadannan shirye-shiryen, kasar ta Amirka, ta taimaka wajen horar da jami’an tabbatar da zaman lafiyar fiye da dubu 250, tun shekarar 2005.

Gwamnatin kasar ta Amirka kuma, na daukar manyan matakai, wajen aiwatar da sauran kudurorin da Babban Taron Shugabannin na Amirka da Afrika ya bayyana, kan:

Shirin Hadin Gwiwar Gargadi da Kai Dauki, (EWARP), dake tallafa wa musayar bayanai, da rigakafin tashin hankula, da kula da tashe-tashen hankulan, a tsakanin kasashen Yamacin Afrika. Ta hannun shirin na EWARP, kasar Amirka ta dage, kan inganta hanzarta yin gargadin Kungiyar Tattalin Arzikin Kasashen Yamacin

Afrika, (ECOWAS), da wakilanta, domin su kasance cikin shirin gane kunno kan duk wata tarzoma, da inganta kai daukinsu, da zarar irin hakan ta faru.

Shirin Gudanar da Harkokin Shugabancin Tsaro, (SGI), wani jigo ne, na inganta sassan harkokin gudanar da shugabancin tsaro da aka kaddamar, bara, a kasashen kawaye shida, kamar haka: Ghana, da Kenya, da Mali, da Nijar, da Nijeriya, da kuma Tunisia. Manufar shirin na SGI, ta shafi kawancen ne, da hadin gwiwar tantance bayar da dama da irin kalubalen da gwamnati ke fuskanta, da ma daukacin dabarun gwamnati, na samun nasarar kara zimma da aiwatar da tsari, a wadansu sassa, na musamman, wajen mayar da hankalin da ya shafi ingancin cibiyoyin ma'aikatan gwamnati da na sooji. Kasar Amirka da Gwamnatin Kasar Kenya, sun sanya hannu, a kan wata yarjejeniyar farko, ta Hada Karfin Tsara Dabaran Kasashe, a karkashin shirin na SGI, wanda zai tallafa wa inganta kula da kan iyakoki, da daidaita gaskiya da adalci, da kuma inganta ‘yancin bil adama, a harkokin aikin ‘yan sandan kasar ta Kenya.